

Lempäälän kunta
Valtuutetun käsikirja

Sisältö

1. Saate
2. Valtuustotyön periaatteet
3. Vuorovaikutuksen tavat ja paikat
4. Valtuuston vuosikello ja valtuustokauden aikalinja
5. Keskeiset peruskäsitteet, dokumentit ja säännöt
6. Valtuutetun huoneentaulu

Saate

Tervetuloa kehittämään yhdessä entistä parempaa Lempäälää!

Tähän käsikirjaan on koottu toimintatapoja ja tietoja aloittaville ja jatkaville luottamushenkilöille oman työn tueksi.

Käsikirjan sisältöjä on laadittu vuoden 2020 aikana valtuuston yhteisissä tilaisuuksissa sekä valtuuston puheenjohtajiston ja viranhaltijoiden palaverissa. Työstämisen aikana kuvattiin, arvioitiin ja kehitettiin toimivia työskentelyn ja yhteistyön toimintatapoja. Työskentelyn kautta on myös pyritty lisäämään avoimuutta lempääläisestä päätöksenteosta.

Valtuustotyön periaatteet on tässä dokumentissa kirjattu välittämään eteenpäin ne kohteliaisuussäännöt ja toimintatavat, joista Lempäälän hyvä päätöksentekokulttuuri koetaan muodostuneeksi. Valtuustotyön periaatteet perustuvat vallitseviin, hyväksi havaittuihin käytäntöihin. Niillä ei ole kuitenkaan tarkoitus rajoittaa luottamushenkilön vapautta eivätkä ne ohita sitä, mitä lainsäädäntö tai kunnan toimintaa koskevat säännöt luottamushenkilön toiminnasta määräävät.

Vuorovaikutuksen tavat ja paikat osiossa on kuvattu auki erilaisia yhteistyön muotoja ja toimintatapoja.

2. Valtuustotyön periaatteet

Valtuustotyön periaatteet

Yleinen lähtökohta

- Valtuutetut kohtelevat toisiaan asiallisesti ja kunnioittavasti poliittisesta kannasta riippumatta.
- Kaikissa julkisissa esiintymisissään valtuutetut käyttäytyvät arvokkaasti, nuhteettomasti ja ihmisarvoa kunnioittaen. Vapaissa vaaleissa saatu valtuuston jäsenyys velvoittaa kokousten ulkopuolellakin.
- Valtuutetut pyrkivät kunnioittamaan lautakuntien, kunnanhallituksen ja valtuuston työnjakoa ja toimivastuita. Kaikki eivät voi päättää kaikesta.
- Kannustamme luottamushenkilöitä kysymään epäselviksi kokemiaan asioita kokeneilta valtuutetuilta tai viranhaltijoilta. Kokeneet valtuutetut siirtävät ns. hiljaista tietoa uusille valtuutetuille.
- Valtuuston perehdytystilaisuudet järjestetään heti valtuustokauden aluksi. Yksi olennainen osa perehdytystä on Valtuutetun Käsikirja. Valtuustotyön pelisääntöjen läpikäynnillä halutaan sujuvoittaa ja helpottaa valtuustotyön aloittamista.

Ennen kokouksen alkua

- Kokouksiin tuleva valtuutettu on perehtynyt asialistaan ja sen liitteisiin ennalta.
- Kokoukseen ei tulla kipeänä tai tarttuvan taudin kantajana.
- Jos luottamushenkilö on estynyt saapumasta kokoukseen, hän/ryhmä hoitaa tilalle varahenkilön.
- Poissaolijat ja heidän sijaistajansa ilmoitetaan valtuustoryhmän puheenjohtajalle. Poissaolot ja sijaiset todetaan valtuustoryhmien välisessä neuvottelussa ennen valtuuston kokousta.
- Kokoukseen tullaan ajoissa niin että kokous voidaan aloittaa ennalta sovittuna määräaikana
- Puheenjohtaja ratkaisee, keitä ulkopuolisia valtuustossa kuullaan.
- Puheenjohtaja toivottaa ulkopuolisen vieraan tervetulleeksi heti vieraan saavuttua.

Valtuustotyön periaatteet

Kokouksen kuluessa

- Puheenvuoron alussa puhutellaan kuulijoita arvostavasti: esim. "Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut...", "Puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.."
- Kunnioitamme toisiamme ja kuuntelemme mitä toisilla on sanottavaa.
- Hyvä puheenvuoro on lyhyt, asiallinen, totta ja halutessa hyväntuulisesti hauska.
- Puheenvuoroissa ei mennä henkilökohtaisuuksiin eikä arvailla toisen puhujan tarkoitusperiä.
- Mitä vaikeampi asia, sen tärkeämpää on puolustaa tosiseikkoihin tai arvoihin perustuvaa ratkaisua.
- Puheenvuoro koskee vain asiakohdan asiaa.
- Jos valtuutettu haluaa varmuudella puhua jostakin asiasta ensimmäisen puheenvuoron, puheenvuoroa pyydetään ennakkoilmoituksella puheenjohtajalle (pyytäjä, asiakohta). Jos tällaisia pyyntöjä on useampia, ne toteutuvat pyyntöjärjestyksessä.
- Puheenvuorot puhutaan kokouksessa läsnä oleville.
- Kokoussalin ulkopuolelle voi poistua kesken kokouksen, jolloin asia käydään ilmoittamassa kokouksen sihteerille, ja poissaolominuutit merkitään pöytäkirjaan.
- Asian ilmetessä erityisen hankalaksi valtuuston kokous voidaan keskeyttää ryhmien välisiä neuvotteluja varten. Tällaisiin neuvotteluihin osallistuvat vain ryhmien puheenjohtajat. Neuvottelutauosta päättää puheenjohtaja.
- Jos valtuustoryhmät ovat olleet jostakin kokousasian muuttamisesta ryhmienvälisen neuvottelun jälkeen yksimielisiä, valtuuston puheenjohtaja voi todeta sen kokouksen a.o. kohdassa ennen keskustelua ja kysyä sopiiko yksimielisesti hyväksytty päätösehdotus valtuustolle, jolloin yksimielinen kanta otetaan ilman äänestystä pohjaehdotukseksi.
- Ryhmäpuheenvuorokierroksen osoittaa valtuuston puheenjohtaja tärkeäksi arvioimassaan asiassa (etukäteen ryhmille ilmoittaen). Ryhmäpuheenvuorot käytetään valtuustoryhmien suuruusjärjestyksessä. Ryhmäpuheenvuoro ilmaisee koko ryhmän ennalta sovitun kannan. Ryhmäpuheenvuoroista sovitaan valtuustoinfossa. Ryhmäpuheenvuoron voi myös pyytää etukäteen ja sen voi pitää missä tahansa kokouksen asiakohdassa.
- Päätökseen voidaan liittää valtuuston tarkennettua tahtoa ilmaiseva ponsi. Ponnella täsmennetään päätöstä. Ponsi ei kuitenkaan saa laventaa päätöstä.
- Valtuutettu voi jättää eriävän mielipiteen, jos hän on tehnyt vastaehdotuksen tai äänestänyt päätöstä vastaan. Eriävän mielipiteen esittänyt ei ole vastuussa päätöksestä. Eriävä mielipide ilmoitetaan heti, kun päätös on tehty ja kirjataan pöytäkirjaan.
- Pöytäkirjan tarkastus on valtuutetun henkilökohtaisesti suorittama kokouksen kulun kohdallisen kirjaamisen tarkastus.
- Muistamme valtuustokäsittelyssä, että asiat tulevat valtuuston ratkaistaviksi kunnanhallituksen esittelystä.
- Sähköisissä kokouksissa puheenvuorot pyydetään puheenjohtajan ohjeistamalla tavalla. Näin siksi, että puheenvuorojen järjestys dokumentoituu.

Valtuustotyön periaatteet

Valtuutetun oikeudet

- Valtuutetulla on lain ja hallintosäännön suoma tiedonsaantioikeus, jota hän käyttää kysymällä asiaa suoraan asianomaiselta viranhaltijalta ennen asian käsittelyä. Asiaan liittyviä kysymyksiä voi kuitenkin esittää valtuustoinfossa sekä valtuuston kokouksessa.
- Esteellisyyden toteaa esteellinen/jäävi itse ja asiassa sopii olla mieluummin pikkutarkka kuin löysä. Esteellisyyden/jäävyyden toteava ilmaisee aina esteellisyyden perusteen pöytäkirjaa varten.
- Viranhaltijat eivät voi todeta jäsentä esteelliseksi: asian ratkaisee jäsen itse, epäselvässä tilanteessa viime kädessä toimitilin arvioi esteellisyyden.
- Jos on epäselvyyttä jostakin asiasta, esteellisyydestä tai lakiteknisestä seikasta, ota yhteyttä hallintojohtajaan.
- Jos joku joutuu epäasiallisen kohtelun kohteeksi, puheenjohtaja puuttuu asiaan. Jos puheenjohtaja itse tekee kokousteknisen tai asiallisuusvirheen, kuka tahansa saa ystävällisesti häntä oikaista.
- Valtuustotyö on yhä enemmän strategista keskustelua ja päättämistä ja siksi valtuustoseminaarit, infot, iltakoulut sekä valiokuntatyö jne. ovat yhtä tärkeitä kuin varsinaiset kokoukset. Niihin osallistutaan ja niistä maksetaan palkkio sovitun mukaan.
- Jos joku kokouksessa läsnäoleva henkilö häiritsee kokousta, puheenjohtajalla on oikeus poistaa henkilö kokoustilasta.

Aloitteet ja salassa pidettävät asiat

- Valtuuston kokouksen lopussa olevaa mahdollisuutta aloitteisiin ”tai muihin valtuustolle kuuluviin tai tiedoksi tuotaviin asioihin” ei käytetä väärin. Jos epäselvyyttä on, asiaa kysytään etukäteen puheenjohtajalta. Tällaiset ”muut asiat” kerrotaan valtuustoinfossa.
- Tavoitteena on, että aloitteista ehdittäisiin keskustella ryhmissä ennen aloitteiden allekirjoittamista. Siksi aloitteet lähetetään muille ryhmille tiedoksi viimeistään valtuuston kokousta edeltävän tiistain aikana.
- Ennen aloitteen tekoa on hyvä selvittää, onko asia valmistelussa.
- Ryhmien puheenjohtajat jakavat ryhmille tietoa siten kuin tiedonjaosta on – asia huomioiden – kulloinkin sovitun.
- Salassa pidettävät asiat (liikesalaisuus, yksilönsuoja, rikosepäily jne.) pidetään salassa.
- Salassapidon peruste todetaan joka kerta kokouksen asiakohdassa ja kirjataan pykälään, mikäli kyseessä on kokousasia.

Valtuustotyön periaatteet

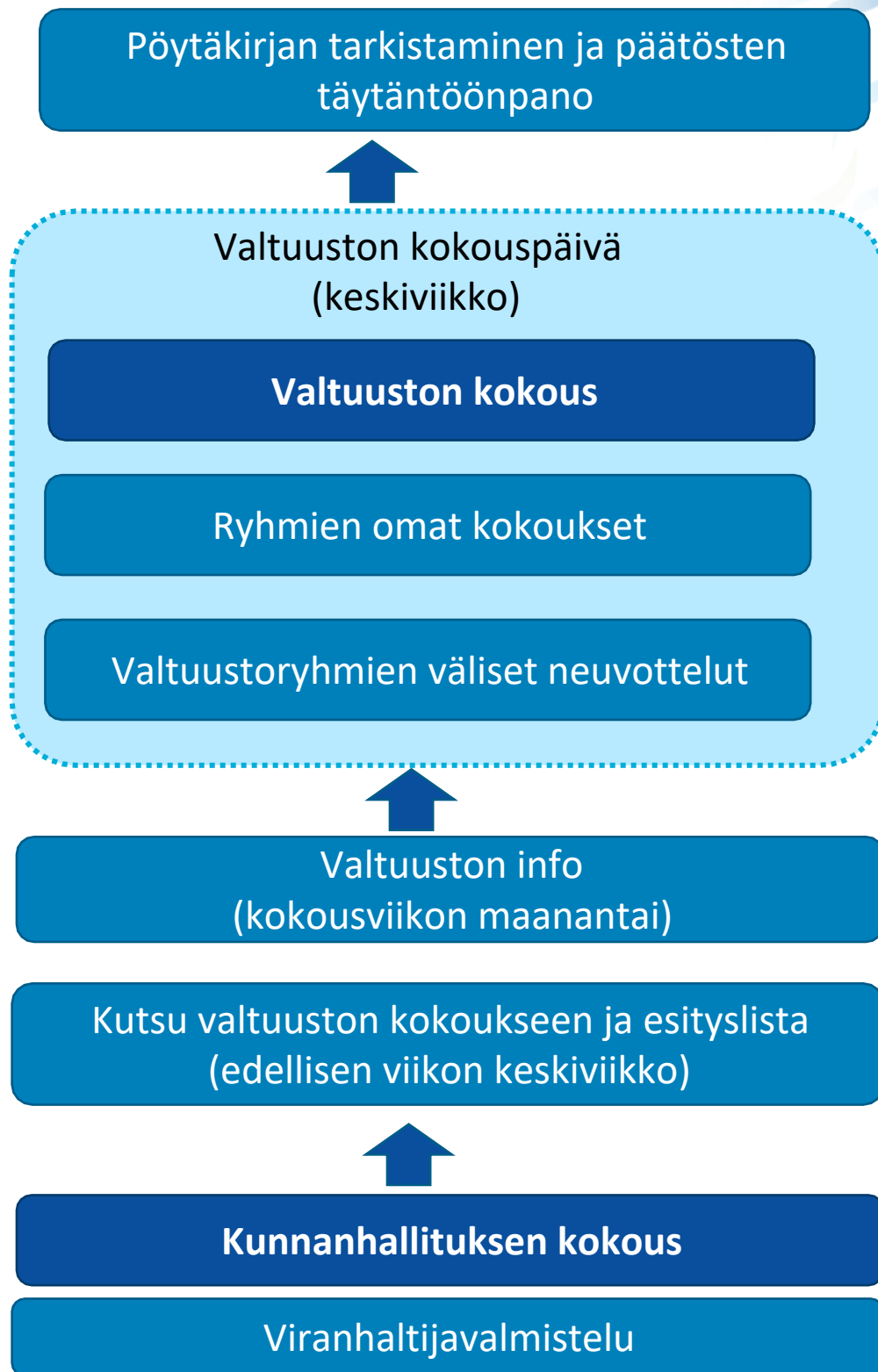
Kunnan edustamisesta

- Kuntaa edustettaessa toimitaan kunnan mandaatilla eikä poliittisella mandaatilla, ellei edustuksen luonne sitä edellytä. Edustaja voi siis joutua edustamaan koko kunnan kantaa vastoin oman poliittisen viiteryhmänsä kantaa.
- Matkoista, osallistujista ja vieraiden vastaanottamisesta (esim. ystävyyskunnat Tapolca, Ulricehamn, Övre Eiker, Gromovo jne) sovitaan kunnanhallituksessa.
- Itsenäisyyspäivänä, kaatuneiden muistopäivänä tai muissa vastaavissa tilaisuuksissa kukat lasketaan (1) sankarihaudoille (2) Karjalaan jääneiden muistomerkillä (3) Vapaussodan muistomerkillä (4) kansanvallan puolesta kaatuneiden muistokivelle.
- Hautajaisissa/siunaustilaisuudessa kunnan kukkalaite lasketaan ennen seurakuntaa ja muita järjestöjä ja yhdistyksiä. Kukkalaiteiden hakemisesta sovitaan etukäteen kukkakaupan kanssa.
- Valtuutetut pyrkivät kehittämään taitojaan, tietojään ja päätöksentekokykyään. Tarjolla oleviin ulkopuolisiin koulutuksiin, vierailuihin ja oppimistilanteisiin suhtaudutaan myönteisesti.
- Kaikissa tilaisuuksissa olemme kunnan käyntikortti ja käyttäydymme sen mukaisesti.
- Valtuutetut harkitsevat some-käyttäytymistään ja selostavat rauhallisesti päätösten taustat. Valtuutetut pidättyvät kärjistävästä some-lausunnoista.
- Ennen asian julkista kommentointia on syytä tarkistaa asian taustat.
- Somessakin toimiessaan valtuutettu noudattaa Lempäälän luottamushenkilötyöskentelyn eettistä koodia, ja hyviä tapoja jotka pätevät aina.
- Some –keskusteluissa emme maalita toisiamme negatiivisesti emmekä tää/merkitse henkilöä keskusteluun kysymättä lupaa. Valtuutetulla on oikeus osallistua tai olla osallistumatta mihin tahansa keskusteluun.
- Myös kuvia koskevat samat eettiset koodit kuin kirjoitettua tekstiä.

Valtuutetun toiminta medioissa

Asioiden käsittely valtuustossa

3. Vuorovaikutuksen tavat ja paikat

Luottamushenkilöihin ja viranhaltijoihin sekä heidän mielipiteisiin suhtaudutaan kunnioittavasti.

Mielipiteitä ei vähätellä, vaikka asiasta oltaisiin eri mieltä. Uskallamme myös esittää omia mielipiteitä ja perustella niitä, vaikka se poikkeaisi muiden mielipiteistä.

Kiinnitämme huomiota siihen, miten mielipiteemme tuomme esiin ja varmistamme, että olemme ymmärtäneet mitä toinen viestii.

Vuorovaikutuksen tavat ja paikat

Valtuustoryhmien yhteistyö

Valtuustoryhmien työskentely

- Valtuuston puheenjohtaja edistää valtuustotyön vastuullisuutta ja tuloksellisuutta yhdessä valtuustoryhmien puheenjohtajien kanssa.
- Valtuustoryhmät huolehtivat ja päättävät omista ryhmän sisäisistä menettelytavoista. Jokainen ryhmä päättää omista säännöistään.

Valtuustoryhmien yhteistyö ja neuvottelut

- Valtuuston kokousten ulkopuolisissa keskusteluissa kaikki valtuustoryhmät pidetään mukana.
- Ryhmäpuheenjohtajat kokoontuvat valtuuston puheenjohtajan kutsusta pohtimaan pelisääntökysymyksiä, valtuustotyön kehittämiskysymyksiä sekä valtuustolle/valtuustoryhmille osoitettuja ”isoja asioita”.
- Hoidamme ongelmatilanteet ensisijaisesti puheenjohtajiston sekä poliittisten ryhmien avulla.
- Kunnanhallituksen puheenjohtaja voi kutsua ryhmärit ja kvpj:n ennakkokeskusteluun kunnanhallituksen valmisteluun aiotuista ja poliittisesti vaikeista aiheista.
- Ryhmien puheenjohtajat jakavat ryhmille tietoa siten kuin tiedonjaosta on – asia huomioiden – kulloinkin sovittu.

Ryhmien väliset neuvottelut ennen valtuuston kokouksia

- Ryhmien välisissä neuvotteluissa jaetaan tietoa toisille ryhmille oman ryhmän kannasta ja sovitaan kokouksen kulusta.
- Kokouksiin osallistuu ryhmien puheenjohtajat, kunkin ryhmän nimeämät neuvottelijat sekä valtuuston puheenjohtaja ja kunnanhallituksen puheenjohtaja.
- Ryhmienväliset neuvottelut käydään kaikkien ryhmien läsnäollessa 1,5 - 1 tuntia ennen varsinaista valtuuston kokousta. Tarkan alkuaian ryhmäryhmiä ilmoittaa valtuuston puheenjohtaja. Neuvottelujen jälkeen varataan aikaa keskusteluun ryhmissä.
- Valtuuston kokouksen aikana voidaan myös pitää ryhmien välisiä neuvotteluja, jos useampi ryhmä tätä pyytää. Neuvottelun ajaksi valtuuston kokous keskeytetään. Ryhmät voivat yksimielisesti sopia muutosehdotuksesta kokousasian käsittelyn pohjaksi (kts. kirjoittamattomat pelisäännöt)

Vuorovaikutuksen tavat ja paikat

Valtuustoinfo, valtuustoseminaarit ja iltakoulut

- Ennen valtuuston kokousta järjestetään **valtuustoinfo**, jossa valtuutetut voivat esittää kysymyksiä seuraavan valtuuston kokouksen esityslistalla käsiteltävistä asioista. Valtuustoinfoissa on mahdollisuus kysyä päätöksentekoon tulevien asioiden taustoista.
- Tilaisuuksiin tuodaan myös yleisiä ajankohtaisia ja tulevia asioita sekä varataan aikaa keskustelulle. Infojen käytäntöjä kehitetään edelleen.
- Valtuustoinfot eivät ole julkisia ja niissä voidaan puhua luottamuksellisesti asioiden taustoista eikä niissä kuultua levitellä ulkopuolisten korviin.
- Merkittävissä asioissa asiat valmistellaan vaiheittaisesti ja käydään tarpeen mukaan lähetekeskustelut. Huolehdimme, että vuorovaikutukseen ja yhteisten linjojen muodostamiseen varataan riittävä aika. **Iltakouluja ja muita seminaareja** järjestetään tarpeen mukaan.
- **Laajempi valtuustoseminaari** järjestetään kahdesti valtuustokaudessa (mm. strategia, luottamushenkilö- ja viranhaltijajohtaminen)
- **Valtuuston vuosikellossa ja valtuustokauden aikajanalla** kuvataan vaikuttamisen ajat ja paikat esimerkiksi talousarviovalmisteluun liittyen. Vuosikellossa sovitaan valtuuston iltakoulujen ja seminaarien ajankohdat ja teemat ja tilaisuuksista tiedotetaan osallistujille hyvissä ajoin.

Vuorovaikutuksen tavat ja paikat

Valtuusto ja kunnanhallitus

- Valtuusto käyttää ylintä päätösvaltaa ja toimii kunnan strategisen päätösvalan käyttäjänä.
- Kunnanhallitus valmistelee ja täytäntöön panee valtuuston päätökset sekä johtaa kunnan toimintaa, taloutta ja hallintoa.
- Kunnanhallituksen alaisuudessa toimivat lautakunnat vastaavat hallinnonalansa päätöksenteosta, asioiden valmistelusta kunnanhallitukselle ja valtuustolle sekä niiden päätösten täytäntöönpanosta.
- Kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus muiden toimielinten kokouksessa (pl. Tarkastuslautakunta, valtuuston tilapäinen valiokunta ja vaalitoimielimet)
- Valtuutetulla on oikeus esittää kunnanhallitukselle kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä kysymyksiä kunnan hallintoa ja taloutta koskevista asioista.
- Valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla kunnanhallituksen kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.
- Kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa kuntastrategian sekä kunnanhallituksen tehtävien toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä käymällä asioiden käsittelyn edellyttämiä keskusteluja poliittisten ryhmien kanssa sekä pitämällä sopivin tavoin yhteyttä kunnan asukkaisiin ja muihin sidosryhmiin
- Kunnanvaltuuston varapuheenjohtajat johtavat valiokuntatyötä.

Vuorovaikutuksen tavat ja paikat

Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välinen yhteistyö

- Luottamushenkilöiden tehtävänä on asettaa tavoitteita, tehdä päätöksiä sekä panna asioita vireille, valvoa päätösten toteutumista sekä kantaa poliittista vastuuta yhteisistä asioista ja paikallisesta kehityksestä.
- Viranhaltijajohto vastaa toimielinten asioiden valmistelusta sekä päätösten toteuttamisen ja täytäntöönpanon johtamisesta. Päätöksentekotasot ja työnjako toimielimille ja viranhaltijoille on määritelty hallintosäännössä.
- Valtuutettu huolehtii itse tiedonsaannistaan osallistumalla valtuuston infoihin ja perehtymällä etukäteen huolellisesti valmistelumateriaaliin.
- Luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja, joita hän toimessaan pitää tarpeellisina.
- Mikäli valtuutetulle herää lisäkysymyksiä ja -tietopyyntöjä, valtuutettu on yhteydessä viranhaltijaan. Asian selvittämistä helpottaa, jos kysymykset toimitetaan hyvissä ajoin ja ennen kokouksia viranhaltijalle ja tiedon tarpeet on yksilöity.
- Luottamushenkilöt toimittavat kuntalaisilta saamansa vinkit ja ehdotukset mieluiten sähköpostilla heti ja suoraan asianomaiselle viranhaltijalle. Valtuutettu pyrkii aina selvittämään asioiden taustat ja ymmärtämään kokonaisuuden.
- Kunnan asukkailla ja muilla jäsenillä on oikeus tehdä kunnalle aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa ([Lisätietoa kuntalaisaloitteesta](#)).
- Luottamushenkilöt ohjaavat kuntalaisilta saamansa vinkit ja ehdotukset kunnan Palaute –kanavaan (lempaala.trimblefeedback.com)
- Henkilöstöepäkohtia koskevat tiedot toimitetaan mahdollisuuksien mukaan palvelualue- tai prosessijohtajalle sekä kopiona henkilöstöjohtajalle.

Lempäälän johtoryhmä

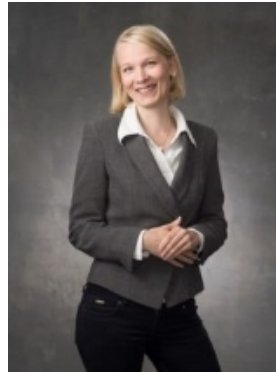
kunnanjohtaja
Heidi Rämö
040 133 7803

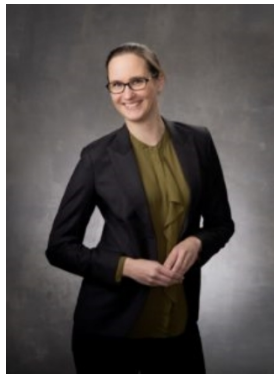
sivistysjohtaja
Nina Lehtinen
050 383 9789

talousjohtaja
Kari Auvinen
050 68148

yhdyskuntajohtaja
Tiia Levonmaa
050 383 9608

hallintojohtaja
Riina Kivistö
040 133 7485

toimitusjohtaja
Kari Löytty
040 572 7931
Lempäälän Kehitys Oy

henkilöstöjohtaja
Auli Nevantie
050 383 9368

hyvinvointijohtaja
Titta Pelttari
050 383 9730

4. Valtuuston vuosikello ja valtuustokauden aikalinja

Valtuuston vuosikello

Vuosikelloon on koottu valtuuston ja muiden toimielinten kokousajankohdat sekä muita olennaisia päivämääriä

	Heinäk. uu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu
Valtuustoinfo		9.8	27.9	25.10	22.11	20.12
Kunnanvaltuusto		11.8	29.9	27.10	24.11	22.12
Kunnanhallitus		23.8	6.9	4.10, 11.10	1.11	15.11, 29.11
Yhdyskuntalautakunta			14.9	12.10	9.11	14.12
Sivistyslautakunta			21.9.	14.10.	16.11.	21.12.
Hyvinvointilautakunta			15.9.	13.10.	17.11.	15.12.
Viranomaislautakunta			28.9	26.10	23.11	21.12
Valiokunnat						
Talousarvio 2022 Käsittelyn aikataulu		KH suunnitteluohje, kunnanhallituksen tilannekatsaus talouteen 9.8 -> 23.8	14.9./15.9./21.9. Ltk esitykset	7.-8.10. KH:n seminaari	KV 27.10. Veroprose ntit KH 1.11. TS2022-2024 KH esitys 11.11 KV talousarvio-tilaisuusilta	KV 24.11. TS2022-2024 KV päätös 14.12./ 15.12./ 21.12. LTK Pöytäkirja suunnitelmat
Uuden valtuustokauden koulutukset ja seminaarit		Puheenjohtajien koulutus 12.8. jory + hallintosihiteerit	Ryhmyty mis- ja koulutuskerrat lautakunnille kokouskalenterin mukaan: KH 16.8, yhdtlk 19.8., siva 17.8, hyppa 18.8, ja viria 24.8.,	Valtuuston ryhmyty mis- erta 8.9. (vanha valtuusto mukana)		
USO-verkoston aikataulut			1.9. luottamus henkiö sparraus			1.12. luottamus henkiö sparraus + Lempäälän työpaja
Strategia valmistelu		Robottipuhelut 9.8-22.8		27.9 valtuustoinfon yhteydesä strategia esittely, aloitus aiemmin	28.-29.10 valtuuston strategias eminaari	
MUUTA			Lempäälä – päivä 9.9.		loma 18.-24.10.	Joulunavaus ja joululounas 26.11/27.11 Itsenäisyyspäivän juhla 6.12. loma 23.12. - 9.1.

Huom!

Vuosikellon ajankohdat voivat muuttua. Valtuuston ajantasainen vuosikello löytyy luottamus henkilöiden sähköiseltä työalustalta.

4. Keskeiset peruskäsitteet, dokumentit ja säännöt

5. Keskeiset peruskäsitteet, dokumentit ja säännöt

Valtuusto päättää:

- 1) kuntastrategiasta: <https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/strategia-ja-talous/strategiat/>
- 2) hallintosäännöstä: <https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/paatoksenteko/saannot-ja-ohjeet/>
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta: <https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/strategia-ja-talous/talous/talousarvio/>
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta: <https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/paatoksenteko/saannot-ja-ohjeet/>
- 5) varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
- 6) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista: <https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/paatoksenteko/saannot-ja-ohjeet/>
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta: <https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/strategia-ja-talous/talous/>
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrätyistä asioista.

5. Keskeiset peruskäsitteet, dokumentit ja säännöt

Kuntastrategia (Kuntalaki 37 §)

Kuntastrategia on kunnan pitkän tähtäyksen päätöksentekoa ja toimintaa ohjaava tulevaisuuden suunta tai kantava idea.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

<https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/strategia-ja-talous/talous/>

Johtamisjärjestelmä

Valtuusto päättää kunnan koko johtamisjärjestelmästä. Siihen kuuluu mm. hallinnon rakenne eli organisaatio sekä se, miten toimivalta ja tehtävät jaetaan eri toimijoiden kesken.

Rakennusjärjestys (Maankäyttö- ja rakennuslaki 14 ja 15 §)

Kunnassa tulee olla valtuuston hyväksymä rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvia tarpeellisia määräyksiä. Rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto. Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla.

<https://www.lempaala.fi/asuminen-ja-ymparisto/rakentaminen/rakennusvalvonta/rakentamisen-ohjaus/rakennusjarjestys/>

Hallintosääntö (Kuntalaki 90 §)

Hallintosääntö on kunnan hallinnon ja toiminnan sekä toimielinten kokousmenettelyjen keskeinen ohjausväline. Hallintosäännössä määritellään mm. kunnan organisaatorakenteet ja eri toimielinten tehtävät ja vastuut.

<https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/paatoksenteko/saannot-ja-ohjeet/>

Kunnanvaltuuston eettisen koodiston aineisto

Talousarvio ja -suunnitelma (Kuntalaki 110 §)

Kunnan toimintaa ja taloutta ohjataan vähintään kolmeksi vuodeksi laadittavalla taloussuunnitelmalla. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviota on noudatettava kunnan toiminnassa.

<https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/strategia-ja-talous/talous/>

Tilinpäätös (Kuntalaki 113 §)

5. Keskeiset peruskäsitteet, dokumentit ja säännöt

Arviointikertomus (Kuntalaki 121 §)

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Kaavoituskatsaus (Maankäyttö- ja rakennuslaki 7 §)

Kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa ja maakunnan liitossa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (kaavoituskatsaus). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen.

<https://www.lempaala.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus-ja-maankaytto/kaavoitus/>

Konsernijohto (Kuntalaki 48 §)

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta konsernijohtoon kuuluvien välillä määrätään hallintosäännössä. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa konserniohjauksesta eli omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti.

Konserniohje

Valtuusto päättää omistajapolitisista periaatteista ja hyväksyy konserniohjeet. Konserniohjeella määritellään menettelytapoja, jotka tukevat kuntakonsernin talouden suunnittelua ja seurantaa, riskien hallintaa, tiedottamista, sitoutunutta hallitustyöskentelyä sekä hyvää johtamista ja hallintoa. Kuntalain 47 §:ssä on määritelty konserniohjeen vähimmäissisältö.

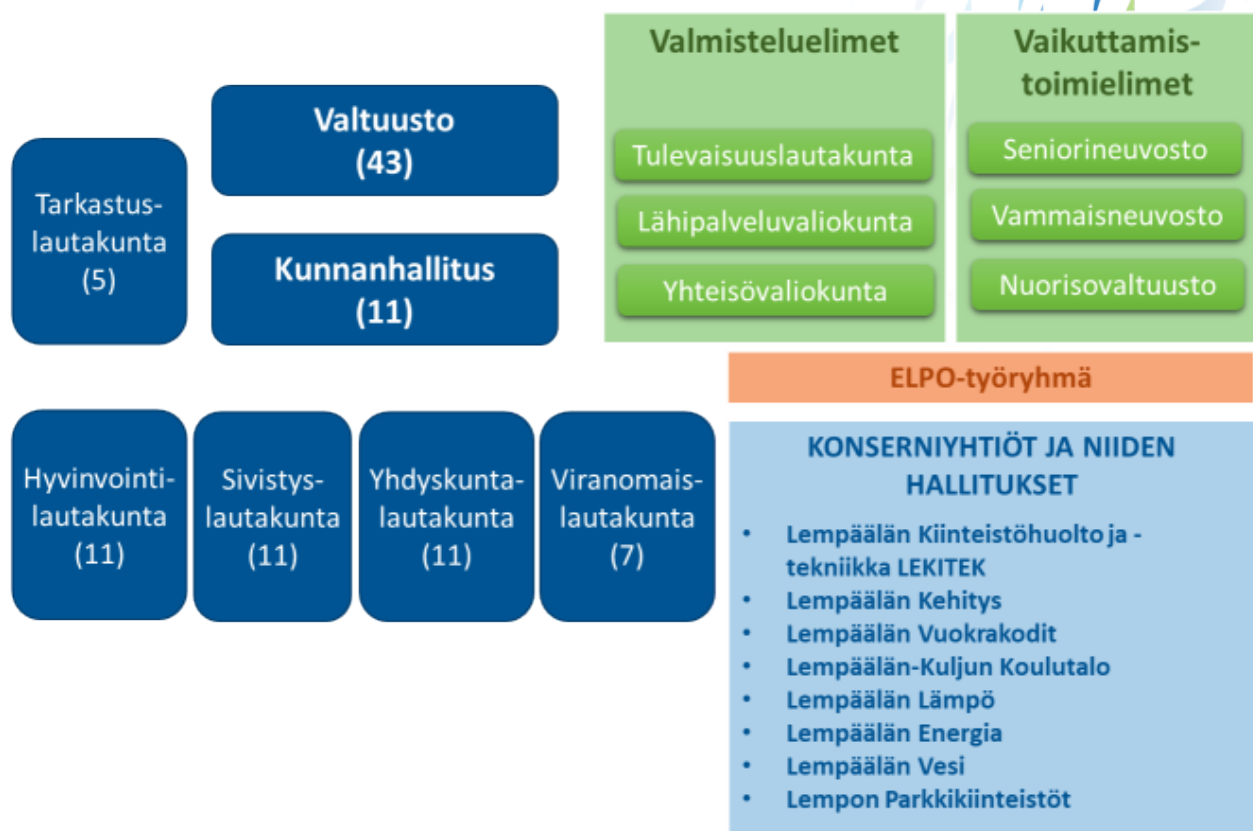
<https://www.lempaala.fi/lempaala-tietoa/paatoksenteko/saannot-ja-ohjeet/>

Hyvinvointikertomus (Terveystieteiden la 12 §)

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa. Kunnassa valmistellaan laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa ja sen tavoitteita ja toimenpiteitä päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua.

<https://www.lempaala.fi/sosiaali-ja-terveys/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/ohjaavat-asiakirjat/>

Lempäälän johtamisjärjestelmä

- **Valtuusto** käyttää ylintä päätösvaltaa ja toimii kunnan strategisen päätösvalan käyttäjänä.
- **Kunnanhallitus** johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta, laillisuuden valvonnasta sekä kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, omistajaohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnan järjestämisestä.
- **Lautakunnat** vastaavat hallinnonalansa päätöksenteosta, asioiden valmistelusta kunnanhallitukselle ja valtuustolle sekä niiden päätösten täytäntöönpanosta. Lautakunnat toimivat kunnanhallituksen alaisuudessa.
- **Valiokunnat** ovat kunnan valmisteluelimiä, joiden tarkoitus on ohjata ja seurata kuntayhteisön voimavarojen hyödyntämistä kunnan kokonaiskehittämisessä. Tulevaisuus-, lähipalvelu- ja yhteisövaliokunnissa kuntalaiset pääsevät vaikuttamaan asioihin jo niiden valmistelun alkuvaiheessa.
- **Kunnanjohtaja** johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Kunnanjohtajan tehtävät määritellään tarkemmin hallintosäännössä ja kunnanjohtajan kanssa tehtävässä johtajasopimuksessa.

6. Valtuutetun huoneentaulu

LUOTTAMUSHENKILÖN HUONEENTAULU

- *Luottamushenkilön tehtävänä on toimia kunnan ja kuntalaisten parhaaksi.*
- *Käyttäydymme toimessa asiallisesti ja toista kunnioittaen.*
- *Luottamushenkilöinä meillä on oikeus saada oikeaa ja eri näkökulmista katsottua tietoa. Näin meillä on mahdollisuus kertoa kuntalaisille oikeaa tietoa ja tarvittaessa ohjata sen äärelle.*
- *Ymmärrämme roolimme päättäjänä ja kuntalaisena.*
- *Toimimme avoimesti, tasapuolisesti ja läpinäkyvästi.*
- *Edustamme Lempäälän kuntaa myönteisesti osallistuessamme luottamushenkilöinä erilaisiin tilaisuuksiin.*
- *Hoidamme ongelmatilanteet ensisijaisesti organisaation puheenjohtajiston sekä poliittisten ryhmien avulla.*
- *Emme syrji käytöksellämme tai päätöksillämme ketään ihonvärin, iän, sukupuolen, elämänskatsomuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai sosiaalisen aseman perusteella.*
- *Noudatamme lakeja ja asetuksia sekä hyvän johtamisen ja hallintotavan periaatteita.*
- *Teemme yhteistyöhön perustuvaa Lempääläistä politiikkaa.*

Lisätietoa:

<https://www.lempaala.fi/uutiset/luottamushenkilon-huoneentaulu-kokoaa-yhteen-tarkeimmat-eettiset-periaatteet/>

